

The Relationship between Preschool Teachers' Curriculum Literacy, Self-Efficacy Beliefs and Classroom Management Skills¹

Şule Yüksel GÜLER (Teacher)

Sebahat Sungur Kızılay Kindergarten-Türkiye

ORCID: 0000-0001-7706-0341

suleguler01@gmail.com

Assoc. Prof. Dr. Veda YAR YILDIRIM

Tokat Gaziosmanpaşa University- Türkiye

ORCID: 0000-0002-2129-4189

veda.yar@gop.edu.tr

Abstract

This study aims to examine the relationship between curriculum literacy, self-efficacy beliefs and classroom management skills of preschool teachers. Three sub-problems were determined for the research, which is a quantitative study. A descriptive survey design was used for the first sub-problem, and a relational survey model was used for the second and third sub-problems. The research study group comprises 487 teachers selected by convenient sampling method from preschool teachers working in the Ministry of National Education and Ministry of Family Social Policies. To collect the data of the study, the scales of 'Teachers' Curriculum Literacy' developed by Yar Yıldırım (2020), "Self-efficacy Beliefs of Preschool Teachers" developed by Tepe and Kandemir (2012), "Classroom Management Skills of Preschool Teachers" developed by Kaplan (2018) and "Personal Information Form" prepared for the purposes of the study and developed by the researcher were used. Descriptive analyses were made for the first sub-problem of the study. In the second sub-problem, the relationship between the scales was analysed by Pearson Correlation Analysis. For the third sub-problem, whether preschool teachers' classroom management skills, self-efficacy beliefs and curriculum literacy were significantly predicted or not was tested with Multiple Linear Regression analysis. As a result of the research, it was concluded that pre-school teachers' curriculum literacy, self-efficacy beliefs and classroom management skills were at high level, a strong positive relationship was observed between self-efficacy beliefs and classroom management skills, while there was a moderate positive relationship between curriculum literacy, self-efficacy beliefs and classroom management skills. Based on the result of a high relationship between preschool teachers' classroom management and self-efficacy beliefs and a lower relationship with curriculum literacy dimension, classroom management seminars can be supported with curriculum literacy seminars in professional development studies.

Keywords: Curriculum Literacy, Self-Efficacy Beliefs, Classroom Management Skills, Preschool Teachers

**E-International Journal
of Educational
Research**

Vol: 16, No: 1, pp. 1-16

Research Article

Received: 07.12.2024

Accepted: 28.02.2025

This paper was checked for
plagiarism using

 iThenticate

during the preview process and
before publication.

Copyright

This work is licensed under Creative
Commons Attribution 4.0

International License

Suggested Citation

Güler, Ş. Y. & Yar-Yıldırım, V. (2025). The relationship between preschool teachers' curriculum literacy, self-efficacy beliefs and classroom management skills, *E-International Journal of Educational Research*, 16 (1), 1-16. DOI: <https://doi.org/10.19160/e-ijer.1597957>

¹ This study is derived from the master's thesis titled "The Relationship between Preschool Teachers' Curriculum Literacy, Self-Efficacy Beliefs and Classroom Management Skills".

Extended Abstract

Problem: Since the history of mankind, teaching has been regarded as the transmitter of social life, current experiences, values and experiences for generations, and as a bridge between knowledge and those who want to acquire knowledge. However, on the basis of the difference between a job and a profession, teaching is still seen as a partial profession in most societies, unlike professions such as doctor and lawyer (Toprakçı, 2009). At least in Turkey, MoNE's definition of general competencies consisting of 11 competencies and 65 indicators within three competency areas (MEB, 2017) can be seen as one of the important efforts to contribute positively to the professionalization of teaching. One of these competencies is curriculum literacy, especially in relation to teaching processes. The knowledge component of curriculum literacy includes conceptual knowledge, knowledge about the philosophical basis of the curriculum, and all information about the curriculum. The skills component includes the preparation, development, implementation, evaluation, and transformation of the 'curriculum' into the classroom environment, as well as the management of the process and the result together. The attitude component includes guiding behaviours, completion, and support processes. (Yar Yıldırım & Dursun, 2019: 709).

Self-efficacy is another concept that can be shown among teacher competencies. Self-efficacy is a person's own beliefs and judgements about the solution to the problems they face. (Senemoğlu, 2015: 234). Teachers' belief that their abilities can make positive changes in students also expresses the belief in their self-efficacy. (Gibson & Dembo, 1984:570). The way teachers construct teaching is related to their self-efficacy beliefs about teaching. Teachers' abilities and self-efficacy beliefs form the basis for creating a learning environment. (Bandura, 1993:140). Teachers' beliefs about their competencies, motivating and supporting students, their competencies in content knowledge and guiding students are all related to their self-efficacy beliefs. One of the skills that teachers should have been classroom management skills. Classroom management is the process of managing the activities related to education and instruction in the classroom to ensure student learning in accordance with its purpose (Balay, 2003: 19). Teachers' self-efficacy belief is important in increasing the quality of educational processes. Preschool teachers' knowledge, skills and positive attitudes towards the curriculum will enable them to feel competent towards their students, have the potential to create a suitable classroom environment and be active and effective in classroom management processes. Teachers' being curriculum literate will be reflected in their self-efficacy beliefs, and they will be able to manage their classes effectively. In this context, this study aims to examine the relationship between curriculum literacy, self-efficacy beliefs and classroom management skill levels of preschool teachers.

Method: The study is quantitative research. The descriptive survey design was used for the first problem that the research seeks to answer. In order to examine the relationship between teachers' "curriculum literacy", "self-efficacy beliefs", and "classroom management" skills, which is the second sub-problem of the study, and to examine whether teachers' 'classroom management skills', 'self-efficacy beliefs' and 'curriculum literacy' are statistically significantly predicted by teachers' "classroom management skills", "self-efficacy beliefs" and "curriculum literacy", which is the third sub-problem of the study, the relational screening model based on quantitative research was used.

In the study, 487 preschool teachers constitute the sample. The "convenience sampling method was used to determine the sample. The study was conducted with preschool teachers working in independent kindergartens, kindergartens affiliated to primary education institutions, care homes, nurseries and rehabilitation centres affiliated to the Ministry of Family and Social Policies.

'Teachers' Curriculum Literacy Scale', 'Preschool Teachers' Self-Efficacy Beliefs Scale', 'Preschool Teachers' Classroom Management Skills Scale' and 'Personal Information Form', which was prepared for the purposes of the research and developed by the researcher, were used to collect the data of the study. For the curriculum literacy levels of preschool teachers, a validity and reliability study were conducted for the 'Teachers' Curriculum Literacy Scale' developed by Yar Yıldırım (2020). The scale consists of 29 positive items. In this study, Cronbach's Alpha reliability values were calculated again for the overall score and sub-dimensions of the scale. It was calculated as .92 for the knowledge dimension, .92 for the skills dimension, .83 for the attitude dimension and .95 for the overall teachers' curriculum literacy score.

In this study, confirmatory factor analysis was conducted again for the validity of the 'Teachers' Curriculum Literacies Scale' ($\chi^2/df= 3.01 <4$; CFI: .91; TLI: .90; RMSEA: .05; SRMR: .05). When the confirmatory factor analysis model of the Teachers' Curriculum Literacies Scale was examined, it was seen that CFI and TLI values were greater than .90 and .90; RMSEA and SRMR values were less than .08, so the model was at an acceptable level. (Kline, 2016). The analyses show that valid and reliable results can be obtained with this scale.

To determine the self-efficacy beliefs of the teachers, the 'Scale of Self-Efficacy Beliefs of Preschool Teachers' developed by Tepe & Kandemir (2012) was used as a data collection tool in this study, Cronbach's Alpha reliability values for the overall score and sub-dimensions of the scale were recalculated. Cronbach's Alpha value was calculated as .84 for the planning dimension, .81 for the communication skills dimension, .78 for the classroom management dimension, .81 for the family involvement dimension, .88 for the learning-teaching process, .78 for the organisation of learning environments and .94 for all dimensions of the scale. In this study, confirmatory factor analysis was conducted again to determine the validity of the scale. When the confirmatory factor analysis model of the scale of preschool teachers' self-efficacy beliefs was examined, it was seen that CFI and TLI values were greater than .90 and .90 and RMSEA and SRMR values were less than .08 ($\chi^2/df= 3.66 <4$; CFI: .92; TLI: .91; RMSEA: .07; SRMR: .02). The model is at an acceptable level (Kline, 2016). The analyses show that valid and reliable results can be obtained with this scale.

To determine preschool teachers' classroom management skill scores, the scale named 'Classroom Management Skills of Preschool Teachers' developed by Kaplan (2018) was used as a data collection tool. In this study, Cronbach's Alpha reliability values were recalculated for the overall score and sub-dimensions of the scale. The reliability values of the scale were calculated as .87 for the dimension of physical arrangement in the classroom, .90 for the dimension of planning and programme activities, .94 for the dimension of communication and behaviour, .82 for the dimension of time management and .96 for the overall score of preschool teachers' classroom management skills. In this study, confirmatory factor analysis was conducted again to determine the validity of the 'Preschool Teachers' Classroom Management Skills Scale'. When the confirmatory factor analysis model of the 'Preschool Teachers' Classroom Management Skills Scale' was examined, it was seen that CFI and TLI values were greater than .90 and .90 and RMSEA and SRMR values were less than .08 ($\chi^2/df= 2.13 <4$; CFI: .90; TLI: .90; RMSEA: .04; SRMR: .04). The model is at an acceptable level (Kline, 2016). The analyses show that valid and reliable results can be obtained with this scale.

The normality of the data was evaluated first in the analysis of the data. Then, descriptive analyses were made for the first sub-problem. For this purpose, the arithmetic means and standard deviations of the preschool teachers' scores obtained from the scales were calculated. In the second sub-problem, the relationship between the scales was analysed. For this purpose, Pearson Correlation analysis was performed from parametric tests. Multiple regression analysis was used for the third sub-problem. For this analysis, the assumptions of 'sample size', 'linearity', 'multicollinearity', 'autocorrelation' and 'normality of variables' were checked. (Field, 2013).

Findings: When the findings related to the first sub-problem of the study are analysed, it can be said that teachers' curriculum literacy is close to a complete score out of 5 ($\bar{x}=4.51$). For the 'knowledge' dimension of the scale ($\bar{x}=4.52$), for the 'skills' dimension ($\bar{x}=4.45$) and for the 'attitude' dimension ($\bar{x}=4.60$). According to the perceptions of the teachers, it can be said that their self-efficacy belief levels are close to the full score out of 5 ($\bar{x}= 4.63$). The mean of 'planning' dimension ($\bar{x}=4.62$), 'communication' dimension ($\bar{x}=4.66$), 'classroom management' dimension ($\bar{x}=4.59$), 'teaching' dimension ($\bar{x}=4.65$) and 'learning' dimension ($\bar{x}=4.59$) were found. According to the perceptions of the teachers, it can be said that their classroom management skills are close to a complete score out of 5 ($\bar{x}=4.61$).

When the findings related to the second sub-problem of the study are examined, there is a statistically significant and positive relationship between teachers' classroom management skills and both self-efficacy and curriculum literacy. While the level of relationship between classroom management and self-efficacy is high ($r=.73$), the level of relationship between classroom management and curriculum is medium ($r=.46$). There is also a positive and medium level relationship between self-efficacy and curriculum literacy ($r=.49$).

When the findings related to the third sub-problem of the study were examined, it was found that preschool teachers' classroom management skills had a statistically significant and positive relationship with both curriculum literacy and self-efficacy. The equation of the multiple regression model is as follows: Classroom Management Skills = 1.12 + .11*(curriculum literacy) + .65*(self-efficacy). According to the model, when teachers' curriculum literacy increases by 1 unit, classroom management skill increases by .11 unit, and when self-efficacy skill increases by 1 unit, classroom management skill increases by .65 unit.

Suggestions: Based on the results of the study, the following suggestions were developed for practitioners and researchers:

- As a result of the research, there is a high relationship between 'classroom management' and 'self-efficacy beliefs' in preschool teachers and a lower relationship with the dimension of curriculum literacy; classroom management seminars can be supported with curriculum literacy seminars in professional development studies.
- Original programmes developed by preschool teachers themselves and their implementation methods can be investigated.
- The meanings that preschool teachers attribute to the concept of curriculum literacy can be investigated.
- Preschool teachers' professional self-efficacy beliefs and personal life self-efficacy can be investigated comparatively.
- The current research is quantitative. Qualitative research or a mixed study can address the same issue. Preschool teachers' studies on their current curriculum can be analysed and related to the research results.

Okul Öncesi Öğretmenlerinin Program Okuryazarlıkları, Öz Yeterlik İnançları ve Sınıf Yönetimi Becerileri Arasındaki İlişki²

Şule Yüksel GÜLER (Öğretmen)

Sebahat Sungur Kızılay Anaokulu, Türkiye

ORCID: 0000-0001-7706-0341

suleguler01@gmail.com

Doç. Dr. Veda YAR YILDIRIM

Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi- Türkiye

ORCID: 0000-0002-2129-4189

veda.yar@gop.edu.tr

Özet

Bu araştırmada amaç, okul öncesinde görev yapan öğretmenlerin program okuryazarlıkları, öz yeterlik inançları ve sınıf yönetimi becerileri arasındaki ilişkinin incelenmesidir. Nicel bir çalışma olan araştırma için üç alt problem belirlenmiştir. Araştırmanın cevap aradığı birinci alt problemi için betimsel tarama deseni; ikinci ve üçüncü alt problemleri için ise ilişkisel tarama modeli kullanılmıştır. Araştırmanın çalışma grubunu Millî Eğitim Bakanlığı ve Aile Sosyal Politikalar Bakanlığı'nda görev yapan okul öncesi öğretmenlerinden uygun örnekleme yöntemiyle seçilen 487 öğretmen oluşturmaktadır. Araştırmanın verilerini toplamak için, Yar Yıldırım'ın (2020) geliştirdiği "Öğretmenlerin Program Okuryazarlıkları", Tepe ve Kandemir'in (2012) geliştirdiği "Okul Öncesi Öğretmenlerinin Öz yeterlik İnançları", Kaplan'ın (2018) geliştirdiği "Okul Öncesi Öğretmenleri Sınıf Yönetimi Becerileri" ölçekleri ve araştırmanın amaçlarına yönelik hazırlanan ve araştırmacı tarafından geliştirilen "Kişisel Bilgi Formu" kullanılmıştır. Araştırmanın birinci alt problem için betimsel analizler yapılmıştır. İkinci alt problemde ölçekler arasındaki ilişki Pearson Korelasyon analizi ile incelenmiştir. Üçüncü alt problem için okul öncesi öğretmenlerin sınıf yönetimi becerileri, öz yeterlik inançları ve program okuryazarlıkları açısından anlamlı bir şekilde yordanıp yordanmaması ise Çoklu Doğrusal Regresyon analizi ile test edilmiştir. Araştırma sonucunda okul öncesinde görev yapan öğretmenlerin program okuryazarlık, öz yeterlik inancı ve sınıf yönetimi beceri düzeylerinin yüksek düzeyde olduğu, öz yeterlik inancı ile sınıf yönetimi becerileri arasında güçlü pozitif ilişki gözlenirken, program okuryazarlığı ile öz yeterlik inancı ve sınıf yönetimi becerileri arasında pozitif yönde orta düzeyde ilişki olduğu sonucuna varılmıştır. Okul öncesi öğretmenlerinin sınıf yönetimi ile öz yeterlik inançları arasında yüksek ilişkinin olması ve program okuryazarlık boyutuyla daha düşük bir ilişkinin olması sonucuna dayalı olarak mesleki gelişim çalışmalarında sınıf yönetimi seminerleri program okuryazarlık seminerleriyle desteklenebilir.

Anahtar Kelimeler: Program Okuryazarlığı, Öz Yeterlik İnanç, Sınıf Yönetimi Becerisi, Okul Öncesi Öğretmenleri

**E-Uluslararası
Eğitim Araştırmaları
Dergisi**

Cilt: 16, No: 1, ss. 1-16

Araştırma Makalesi

Gönderim: 07.12.2024

Kabul: 28.02.2025

Bu çalışma ön inceleme sürecinde ve yayımlanmadan önce

önce iThenticate yazılımı ile taranmıştır.

Copyright
Bu çalışma Creative Commons Attribution 4.0

Uluslararası Lisansı altında lisanslanmıştır

Önerilen Atıf

Güler, Ş. Y. ve Yar-Yıldırım, V. (2025). Okul öncesi öğretmenlerinin program okuryazarlıkları, öz yeterlik inançları ve sınıf yönetimi becerileri arasındaki ilişki, *E-Uluslararası Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 16 (1), 1-16. DOI: <https://doi.org/10.19160/e-ijer.1597957>

² Bu çalışma "Okul Öncesi Öğretmenlerinin Program Okuryazarlıkları, Öz Yeterlik İnançları ve Sınıf Yönetimi Becerileri Arasındaki İlişki" isimli yüksek lisans tez çalışmasından üretilmiştir.

GİRİŞ

Öğretmenlik; insanlık tarihinden bu yana, toplumsal yaşantının, güncel deneyim, değerler ve yaşantıların nesiller boyu aktarıcısı, bilgi ile bilgi edinmek isteyen arasında köprü görevi gören işler arasında sayılmaktadır. Ancak öğretmenlik iş ile meslek arasındaki fark temelinde çoğu toplumda doktorluk, avukatlık gibi mesleklerin aksine hala kısmen bir meslek olarak görülmektedir (Toprakçı, 2009). En azından Türkiye de olmak üzere MEB'in üç yeterlik alanı kapsamında 11 yeterlik ve 65 göstergeden oluşan genel yeterlikler tanımlaması (MEB, 2017) öğretmenliğin meslekleşmesine olumlu katkı sağlayıcı önemli çabalardan biri olarak görülebilir. Söz konusu yeterliliklerden biri de özellikle öğretim süreçleriyle ilişkili olarak program okuryazarlığıdır.

22. yüzyıl öğretmen yeterliklerinden sayılabilecek olan program okuryazarlığı; öğretmenlerin görev yaptığı eğitim kademesine ilişkin, ait oldukları kademede görev yapan tüm öğretmenlerin milli olarak kullandıkları standart eğitim programını en ince ayrıntısına kadar bilmelerini, ait olduğu felsefi düşünce sistemlerini bilmelerini, ulaşılması hedeflenen kazanımları ve kazanımlara giden yolları bilmelerini, teorik bilgiyi pratik bilgiye ustaca dönüştürebilmelerini, eğitim süreci sonunu değerlendirmeyi ve bu değerlendirmeye dönük eksikleri giderebilmeyi içermektedir. Program okuryazarlığı öğretmenlerin hem genel yeterliklere hem özel alan yeterliklerine sahip olmaları demektir. Program okuryazarı bir öğretmenin eğitimin niteliğine katkısı üst düzeyde olacaktır.

Şekil 1. Program okuryazarlığının temel bileşenleri (Yar Yıldırım ve Dursun, 2019)

Şekil 1'de program okuryazarlığı yeterliğinin temel bileşenleri verilmiştir. Program okuryazarlığı derinlemesine incelendiğinde temel bileşenlerinin bilgi, beceri ve tutum olduğu görülmektedir (Miller, 1983; Kurbanoğlu, 2010). Program okuryazarlığının bilgi bileşeni, programın; kavramsal bilgisi, felsefi temeline ilişkin bilgiyi, programı içeren tüm olgusal bilgileri kapsamaktadır. Beceri bileşeni, programın hazırlanması, geliştirilmesi, uygulanması, değerlendirilmesi, sınıf ortamına dönüştürülmesi, süreci ve sonucu birlikte yönetmektir. Tutum bileşeni ise rehber davranışları, tamamlama ve destekleme süreçlerini içermektedir (Yar Yıldırım ve Dursun, 2019: 709).

Öz yeterlik öğretmen yeterlikleri arasında gösterilebilecek kavramlardan bir diğeridir. Öz yeterlik; insanın karşılaştığı sorunların çözümüne dair kendi inanç ve yargılarıdır (Senemoğlu, 2015: 234). Öğretmenlerin kendi yeteneklerinin öğrencilerde olumlu değişimler yapabileceğine inanmaları da öz yeterliklerine ilişkin inancı ifade etmektedir (Gibson ve Dembo, 1984:570). Öğretmenlerin öğretimi yapılandırma biçimleri, öğretime ilişkin öz yeterlik inancıyla ilişkilidir. Öğretmenlerin yetenekleri ve öz yeterlik inançları, öğrenme ortamı oluştururken temel oluşturur (Bandura, 1993:140). Öğretmenlerin kendi yetkinliklerine, öğrenciyi motive etme ve desteklemeye, alan bilgisindeki yeterliklerine ve öğrenciye rehberlik etmeye yönelik inançlarının tümü öz yeterlik inançlarıyla ilişkili görülmektedir.

Öğretmenlerin öz yeterlik inancı, öğretmenlerin mesleki yaşamlarında önemli bir rol oynamaktadır. Öz yeterlik inancına sahip öğretmenler sınıftaki tüm öğrencilere karşı daha içten ve daha sorumluluk duygusuyla davranmakta, sınıf içi zamanı etkili kullanmakta, zaman yönetiminde öğrenme süresine özen göstermekte ve otoriter kontrol yerine ikna edici kontrolü tercih etmektedirler (Lewandowski, 2005).

Ayrıca araştırmalar öz yeterlik inancının sadece öğretmenlerin kendi sınıf içi davranışlarını değil aynı zamanda öğrencilerin başarı ve tutumlarını da olumlu yönde etkilediğini göstermektedir (Tschannen-Moran, Wolfolk-Hoy & Hoy, 1998). Bu yeterliğe sahip öğretmenler değişime daha kolay uyum sağlamakta (Tobin & McRobbie, 1997) ve böylece eğitimde istenen öğrenme çıktıların gerçekleştirilmesi de kolaylaşmaktadır (Tschannen-Moran & Hoy, 2001). Öz yeterlik inancı öğretmenlerin iş doyumunu da artırmakta (Klassen ve Chiu, 2010) ve onları farklı öğretim yöntemleri kullanmaya da teşvik etmektedir (Shackar ve Shmulevitz, 1997). Bu bağlamda öğretmenlerin özyeterlik inancı eğitim-öğretime dair süreçlerinde niteliğin artmasında önemli bir yeterliktir.

Sınıf yönetimi kavramı ile ilgili olarak alanyazında farklı anlamları (Toprakçı, 2017) barındıran tanımlamalar olsa da özellikle beceri düzeyinde ele alındığında; sınıfta öğrencilerde öğrenmeyi sağlamak üzere eğitim ve öğretime ilişkin yapılacak çalışmaların amacına uygun bir şekilde yönetilme süreci (Balay, 2003: 19) olarak tanımlanabilir. Bu anlamı itibarıyla sınıf yönetimi öğretmenlerin sahip olması gereken becerilerden biri olarak görülmektedir. Sınıf yönetimi becerisi kapsamında sınıfta oluşturulmuş demokratik eğitim ortamının sürekliliğinin sağlanabiliyor olmasını da kapsar. Sınıf yönetimi becerisi her ne kadar süreç içerisindeki uygulamalara dönük öğretmen tutum ve davranışlarını gibi görünse de ders öncesi öğretmenin ruhsal ve zihinsel olarak tam hazır olmasını da içermektedir. Sınıf yönetimi becerisi içinde öğretmenin mesleğini verimli şekilde yapabilmesinin yanında öğrenciler arası iletişim ve etkileşim kanallarının açık olması da vardır.

Sınıf yönetimi becerisi öğretmenlerin sahip olması gereken önemli bir yeterliktir ve araştırmalar bunu desteklemektedir. Öğretmenlerin sınıf yönetimi becerileri öğrencilerin derse olan ilgilerini artırmakta (Hettinger, Lazarides, Rubach, & Schiefele, 2021; Kunter, Baumert, & Köller, 2007) ve çocukların sosyal becerilerinin gelişiminde önemli bir aracılık rolü üstlenmektedir (Hu, Li, Wang, Wu, & Vitiello, 2021). Ayrıca öğretmenlerin sınıf yönetimi becerileri, öğrencilerin akademik başarılarını artırmada da önemli bir etken olarak görülmektedir (Murray, Rabiner, Kuhn, Pan, & Sabet, 2018). Sınıf yönetimi becerilerinin öğretmenlerin mesleki yeterlilikleri üzerinde olumlu etki oluşturması (Hettinger, Lazarides, Rubach, & Schiefele, 2021) bu becerinin sadece öğrenciler üzerinde değil öğretmenin kendisi üzerinde de olumlu etkisi olduğunu göstermektedir. Öğretmenlerin sınıf yönetimi becerilerinin, eğitim ortamının kalitesini ve öğrencilerin akademik ve sosyal başarılarını doğrudan etkileyen önemli bir faktör olduğu söylenebilir.

Tüm öğretmenlerin kendi eğitim kademlerinde süreçlerine yönelik mesleki ve özel alan yeterliğine sahip olması gerekir. Okul öncesi dönemde bu yeterlikler daha da önem kazanmıştır. Bu dönem çocukların temel yaşam becerilerini kazandıkları, kişilik oluşumunun önemli süreçlerinin yaşandığı, zihin gelişiminin öne çıktığı bir dönemdir. Özellikle çocukların karşılaştıkları ilk sosyal ortam okul öncesi eğitim aldıkları kurumlar, sınıflarıdır. Daha da önemlisi ilk öğretmen deneyimini yani öğretmen kavramına ilişkin ilk şemaları, algıları yine bu dönemdedir. Bu noktada okul öncesi öğretmenlerinin sorumluluğu artmaktadır. Bu dönemde geçirecek olan iyi ve olumlu öğretmen ilişkileri öğrenim hayatı boyunca bireyi etkileyecektir. Dolayısı ile okul öncesi öğretmenlerinin program okuryazarlık düzeyleri yani programlarını planlama, uygulama, değerlendirme konusunda yeterli olmaları gerekmektedir. Okul öncesi öğretmenlerinin programa dair bilgi, beceri ve olumlu tutuma sahip olmaları onların kendilerini öğrencilerine karşı yeterli hissetmelerini, uygun sınıf ortamı oluşturabilme potansiyeline sahip olduklarını, sınıf yönetimi süreçlerinde aktif ve etkili olmalarını sağlayacaktır. Öğretmenlerin program okuryazarı olmaları, öz yeterlik inançlarına yansıtacak ve sınıflarını etkili bir şekilde yönetebileceklerdir.

Bu bağlamda araştırmanın amacı; okul öncesi öğretmenlerinin program okuryazarlıkları, öz yeterlik inançları ve sınıf yönetimi beceri düzeyleri arasındaki ilişkiyi incelemektir. Bu amaçla araştırmanın alt amaçları şunlardır: Öğretmenlerin;

1. Program okuryazarlık, öz yeterlik inançları ve sınıf yönetimi becerileri düzeyleri nedir?
2. Sınıf yönetimi becerileri ile öz yeterlik inançları ve program okuryazarlıkları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki var mıdır?
3. Sınıf yönetimi becerileri, öz yeterlik inançları ve program okuryazarlıkları açısından anlamlı bir şekilde yordanmakta mıdır?

YÖNTEM

1- Araştırmanın Modeli

Çalışma nicel bir araştırmadır. Araştırmanın cevap aradığı ilk problem için betimsel tarama deseni kullanılmıştır. Araştırmanın ikinci ve üçüncü alt problemi olan öğretmenlerin “program okuryazarlığı”, “öz yeterlik inancı” ve “sınıf yönetimi” becerisi arasındaki ilişkiyi incelemek ve üçüncü alt problemi olarak ele alınan öğretmenlerin “sınıf yönetimi becerileri”, “öz yeterlik inançları” ve “program okuryazarlıkları” tarafından istatistiksel olarak anlamlı bir şekilde yordanıp yordanmadığını incelemek amacıyla nicel araştırmaya dayalı ilişkisel tarama modeli kullanılmıştır. İlişkisel tarama modeli, iki veya daha fazla değişken arasındaki ilişkiyi inceleyerek bir değişkende meydana gelen bir değişikliğin diğer bir değişkenle ne ölçüde ilişkili olduğunu belirlemeye çalışır. (Creswell & Creswell, 2018).

2- Çalışma Grubu

Araştırmada 487 okul öncesi öğretmeni çalışma grubunu oluşturmaktadır. Çalışma grubunun belirlenmesinde “kolay ulaşılabilir durum örnekleme” kullanılmıştır. Bu yöntemde, araştırmacı kendine ulaşılması yakın durumu seçer (Yıldırım ve Şimşek, 2008). Çalışma, bağımsız anaokulları, ilköğretim kurumlarına bağlı anasınıfları, Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı’na bağlı bakım evleri, kreşler ve rehabilitasyon merkezlerinde görev yapan okul öncesi öğretmenleri ile yürütülmüştür. Örnekleme formülü dikkate alındığında %95 güven aralığı ve .05 hata payında, evren büyüklüğü 45000 (2020-2021 öğretim yılında Türkiye’de okul öncesi öğretmen sayısı) olduğunda örneklem sayısının en az 384 olması gerekmektedir (Karasar, 2002: 310).

Tablo 1. Öğretmenlerin demografik özellikleri

Değişkenler	Kategoriler	F	%
Cinsiyet	Kadın	444	91.2
	Erkek	43	8.8
	Toplam	487	100
Yaş	20-30	234	47.9
	31-40	179	36.8
	41-50	66	13.6
	51 ve üzeri	8	1.6
	Toplam	487	100
Öğrenim Durumu	Lisans	425	87.3
	Lisansüstü	62	12.7
	Toplam	487	100
Mezun Olunan Okul Türü	Özel	23	4.7
	Devlet	464	95.3
	Toplam	487	100
Görev Yapılan Okul Türü	Özel	66	13.6
	Devlet	421	86.4
	Toplam	487	100
Mesleki Kıdem (yıl)	0-10	267	54.9
	11-20	121	24.8
	21 ve üzeri	99	20.3
	Toplam	487	100
Görev Yapılan Kurum Türü	Bağımsız Anaokulu	209	42.9
	Anasınıfı	236	48.5
	Kreş ve Gündüz Bakımevi	22	4.5
	Özel Eğitim ve Rehabilitasyon	20	4.1
	Toplam	487	100

Tablo 1 de araştırmanın örnekleminde yer alan öğretmenlerin cinsiyet, yaş, eğitim düzeyi, mezun olunan okul, görev yapılan kurum türü, çalışma süresi (kıdem), görev yapılan kurum türüne göre dağılımları incelendiğinde grubun 444’ünün kadın (%91.2), 43’ünün erkek (% 8.8) olduğu görülmektedir. Bu durum Türkiye’deki okul öncesi öğretmenlerinin cinsiyet dağılımıyla benzerlik göstermektedir. Çalışmaya katılan okul öncesi öğretmenlerinin yaş aralığı 22 ile 53 arasındadır. Öğretmenlerin 234’ü 20-30 yaş (% 47.9), 179 öğretmen 31-40 yaş (% 36.8), 66 öğretmen 41-50 yaş (%13.6), 8 öğretmen (% 1.6) ise 51 yaş ve üzeri aralığında yer almaktadır. Çalışma grubunun 425’inin lisans (%87,3), 62 ‘sinin lisans üstü eğitim (%12,7) mezunudur. Katılımcıların 464’u devlet üniversitesinden (% 95.2), 23 tanesi özel üniversiteden (% 4.8) mezun iken 421’i devlet kurumlarında (% 86.4), 66’i özel eğitim kurumlarında (%)

13.6) görevlidirler. Öğretmenlerin mesleki deneyimlerine bakıldığında 267'si 0-10 yıl (%54,9), 121 'i 11-20 yıl (% 24,8), 99'u 21 yıl ve üzeri (% 20.3) deneyime sahiptir. Öğretmenlerin 236'sı ilköğretime bağlı anasınıflarında (% 48.5), 209 'u bağımsız anaokullarında (% 42.9), 22 'si kreş ve gündüz bakım evlerinde (% 4.5), 20'si rehabilitasyon merkezlerinde (%4.1) görev yapmaktadır.

3- Veri Toplama Araçları:

Araştırmanın verileri için üç ölçek kullanılmıştır. Kullanılan ölçeklere ilişkin bilgiler aşağıda verilmiştir.

3.1. Öğretmenlerin program okuryazarlıkları ölçeği:

Okul öncesi öğretmenlerinin program okuryazarlıkları düzeyleri için [Yar Yıldırım'ın \(2020\)](#) geliştirdiği "Öğretmenlerin Program Okuryazarlıkları Ölçeği" kullanılmıştır. Ölçeğin geçerlik ve güvenilirlik çalışması araştırmacı tarafından yapılmıştır. Ölçek 29 olumlu maddeden oluşmaktadır. Ölçeğin "bilgi, beceri ve tutum" olmak üzere üç boyutu bulunmaktadır. Bu çalışmada ölçeğin genel puanı ve alt boyutları için yeniden Cronbach's Alpha güvenilirlik değerleri hesaplanmıştır. Ölçeğin bilgi boyutu için .92, beceri boyutu için .92, tutum boyutu için .83 ve öğretmenlerin program okuryazarlığı genel puanı .95 olarak hesaplanmıştır. Yine bu çalışmada "Öğretmenlerinin Program Okuryazarlıkları Ölçeği"nin geçerliği için doğrulayıcı faktör analizi tekrar yapılmıştır ($\chi^2/df= 3.01 <4$; CFI: .91; TLI: .90; RMSEA: .05; SRMR: .05). Öğretmenlerin Program Okuryazarlıkları Ölçeğinin doğrulayıcı faktör analizi modeline bakıldığında CFI ve TLI değerlerinin .90 ve .90'dan büyük ve RMSEA ve SRMR değerinin .08'den küçük olduğu görüldüğünden model kabul edilebilir düzeydedir (Kline, 2016). Yapılan analizler ölçeğin geçerli ve güvenilir olduğunu göstermektedir.

3.2. Okul öncesi öğretmenlerinin öz yeterlik ölçeği:

Öğretmenlerin öz-yeterlik inançlarını belirlemek amacıyla veri toplama aracı olarak [Tepe ve Kandemir \(2012\)](#) tarafından geliştirilmiş olan "Okul öncesi öğretmenlerinin Öz yeterlik İnançları Ölçeği" kullanılmıştır. Bu çalışmada ölçeğin genel puanı ve alt boyutları için Cronbach's Alpha güvenilirlik değerleri tekrar hesaplanmıştır. Planlama boyutu için .84, iletişim becerileri boyutu için .81, sınıf yönetimi boyutu için .78, aile katılımı boyutu için .81, öğrenme öğretme süreci için .88, öğrenme ortamlarının düzenlenmesi boyutu için .78 ve ölçeğin tüm boyutları için Cronbach Alpha değeri .94 olarak hesaplanmıştır. Bu çalışmada ölçeğin geçerliği için doğrulayıcı faktör analizi tekrar yapılmıştır. Okul öncesi öğretmenlerinin öz yeterlik inancı ölçeğinin doğrulayıcı faktör analizi modeli incelendiğinde CFI ve TLI değerlerinin .90 ve .90'dan büyük ve RMSEA ve SRMR değerinin .08'den küçük olduğu görülmüştür ($\chi^2/df= 3.66 <4$; CFI: .92; TLI: .91; RMSEA: .07; SRMR: .02). Model kabul edilebilir düzeydedir (Kline, 2016). Yapılan analizler ölçeğin geçerli ve güvenilir olduğunu göstermektedir.

3.3. Okul öncesi öğretmenleri sınıf yönetimi becerileri ölçeği:

Öğretmenlerin sınıf yönetimi becerisi puanlarını belirlemek amacıyla [Kaplan \(2018\)](#) tarafından geliştirilmiş olan "Okul Öncesi Öğretmenlerinin Sınıf Yönetimi Becerisi" isimli ölçek veri toplama aracı olarak kullanılmıştır. Bu çalışmada ölçeğin genel puanı ve alt boyutları için Cronbach's Alpha güvenilirlik değerleri tekrar hesaplanmıştır. Ölçeğin sınıf içi fiziksel düzenleme boyutu için .87, plan program etkinlikleri boyutu için .90, iletişim ve davranış boyutu için .94, zaman yönetimi boyutu için .82 ve okul öncesi sınıf yönetimi becerileri genel puanı .96 olarak hesaplanmıştır. Bu çalışmada "Öğretmenleri Sınıf Yönetimi Becerisi Ölçeğinin" geçerliği için doğrulayıcı faktör analizi tekrar yapılmıştır. "Öğretmenlerinin sınıf yönetimi ölçeğinin" doğrulayıcı faktör analizi modeli incelendiğinde CFI ve TLI değerlerinin .90 ve .90'dan büyük ve RMSEA ve SRMR değerinin .08'den küçük olduğu görülmüştür ($\chi^2/df= 2.13 <4$; CFI: .90; TLI: .90; RMSEA: .04; SRMR: .04). Model kabul edilebilir düzeydedir (Kline, 2016). Bu çalışmada ölçeğin genel puanı ve alt boyutları için yeniden Cronbach's Alpha güvenilirlik değerleri hesaplanmıştır. Ölçeğin sınıf içi fiziksel düzenleme boyutu için .87, plan program etkinlikleri boyutu için .90, iletişim ve davranış boyutu için .94, zaman yönetimi boyutu için .82 ve Öğretmenlerin program okuryazarlığı genel puanı .96 olarak hesaplanmıştır. Yapılan analizler ölçeğin geçerli ve güvenilir olduğunu göstermektedir.

4- Verilerin Analizi:

Araştırmada kullanılacak istatistiksel analiz yöntemlerine karar vermek için öncelikle öğretmenleri program okuryazarlığı, öz yeterlik inancı ve sınıf yönetimi becerisi düzeyleri dağılımının normalliği için çarpıklık katsayısı hesaplanmıştır. Öğretmenlerin program okuryazarlıkları ölçeğinin çarpıklık değeri -.85, öz yeterlik inancı çarpıklık değeri -.80, sınıf yönetimi becerileri çarpıklık değeri -.94 olarak bulunmuştur. Q-Q pilot değerleri incelenmiştir. Ölçeklerin toplamda ve alt boyutlarda değer -1 ile +1 arasında olduğundan öğretmenlerin program okuryazarlığı, öz yeterlik inancı ve sınıf yönetimi becerisi düzeyleri normal olarak dağıldığı sonucuna ulaşılmıştır (Büyükoztürk vd. 2018: 2).

Birinci alt problem için betimsel analizler yapılmıştır. Bu amaçla okul öncesi öğretmenleri ölçeklerden elde ettikleri puanların aritmetik ortalaması ve standart sapmaları hesaplanmıştır. İkinci alt problemde ölçekler arasındaki ilişki incelenmiştir. Araştırmada ölçeklere ait çarpıklık değerleri -1 ile +1 arasında olduğundan her bir değişkenin normal dağıldığı görülmüştür (Büyükoztürk, 2018). Bu sebeple parametrik testlerden Pearson Korelasyon analizi yapılmıştır. Ayrıca ilişkilerin düzeyi belirlemek için .00-.30 arasında "düşük düzey", .30-.70 arasında "orta düzey", .70-1.00 arasında "yüksek düzey" ölçütleri kullanılmıştır (Büyükoztürk, 2018). Üçüncü alt problem için çoklu regresyon analizi kullanılmıştır. Bu analiz için öncelikle "örneklem büyüklüğü", "doğrusallık", "çoklu doğrusallık", "otokorelasyon" ve "değişkenlerin normalliği" varsayımları kontrol edilmiştir (Field, 2013). Bu analizin varsayımları bulgular kısmında açıklanmıştır. Program okuryazarlığı düzeyi ve öz yeterlik inancı düzeyi bağımsız değişken iken sınıf yönetimi becerisi bağımlı değişken olarak belirlenmiştir. İstatistiksel analizler SPSS paket programı ile yapılmıştır. Bu araştırma için etik izin, Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi, Sosyal ve Beşeri Bilimler Etik Kurulunun 19/11/2020 tarih ve 2020-33 sayılı kararıyla alınmıştır.

BULGULAR

1- Okul Öncesi Öğretmenlerin Program Okuryazarlıkları, Öz Yeterlik İnançları ve Sınıf Yönetimi Becerileri Düzeyleri:

10

Okul öncesi öğretmenlerin program okuryazarlıkları, öz yeterlik inançları ve sınıf yönetimi becerilerine ilişkin bulgular aşağıda Tablo 2'de verilmiştir.

Tablo 2. Okul öncesi öğretmenlerin program okuryazarlıkları, öz yeterlik inançları ve sınıf yönetimi becerileri düzeyleri

Düzye	$\bar{x}$	ss
Program okuryazarlıkları	4.51	.66
Öz yeterlik inançları	4.63	.55
Sınıf yönetimi becerisi	4.61	.56

Tablo 2'ye göre öğretmenlerin program okuryazarlıklarının 5 üzerinden tam puana yakın olduğu söylenebilir ($\bar{x}=4.51$). Ölçeğin "bilgi" boyutu için ($\bar{x}=4.52$), "beceri" boyutu için ($\bar{x}=4.45$) ve "tutum" boyutu için ($\bar{x}=4.60$) değerlerini aldıkları ortaya çıkmıştır. Araştırmaya katılan öğretmenler en çok "programın amaçları ve kazanımları konularında bilgi sahibi" maddelerine ($\bar{x}=4.77$), en az ise "program geliştirme konusunda bilgi sahibi" maddesine ($\bar{x}=4.24$) katıldıklarını belirtmişlerdir.

Öğretmenlerin algılarına göre öz yeterlik inanç düzeylerinin de 5 üzerinden tam puana yakın olduğu söylenebilir ($\bar{x}= 4.63$). Ölçeğin "planlama" boyutu ortalaması ($\bar{x}=4.62$), "iletişim" boyutu ortalaması ($\bar{x}=4.66$), "sınıf yönetimi" boyutu 4.59, "öğretme" boyutu ortalaması ($\bar{x}=4.65$) ve "öğrenme" ortalaması ($\bar{x}=4.59$) bulunmuştur. Araştırmaya katılan öğretmenler en çok "Öğrencilerimle göz teması kurabilirim." maddesine ($\bar{x}=4.74$), en az ise "Öğrenme ortamını öğrencilerin yaratıcılığına göre düzenleme" maddesine ($\bar{x}=4.54$) katıldıklarını belirtmişlerdir.

Öğretmenlerin algılarına göre sınıf yönetimi becerilerinin de 5 üzerinden tam puana yakın olduğu söylenebilir ($\bar{x}=4.61$). Ölçeğin "fiziksel düzenleme" boyutu ($\bar{x}=4.58$), "plan program" boyutu ($\bar{x}=4.47$), "iletişim" boyutu ($\bar{x}=4.63$), "zaman yönetimi" boyutu ortalama değeri ($\bar{x}=4.61$) bulunmuştur. Araştırmaya katılan öğretmenler en çok "Çocuğu birey olarak görme." maddesine ($\bar{x}=4.71$), en az "Öğrenme ortamını ilgi çekici şekilde düzenleme" maddesine ($\bar{x}=4.51$) katıldıklarını belirtmişlerdir.

2- Okul öncesi öğretmenlerinin sınıf yönetimi becerileri ile öz yeterlik inançları ve program okuryazarlıkları arasındaki ilişki:

Okul öncesi öğretmenlerinin sınıf yönetimi becerileri ile öz yeterlik inançları ve program okuryazarlıkları arasındaki ilişki için parametrik testlerden Pearson Korelasyon analizi uygulanmış ve elde edilen sonuçlar Tablo 3'te verilmektedir.

Tablo 3. Pearson korelasyon analizi

	Sınıf Yönetimi Becerileri	Öz Yeterlik	Program Okuryazarlığı
Sınıf Yönetimi Becerileri	1.00	.73*	.46*
Öz Yeterlik	-	1.00	.49*
Program Okuryazarlığı	-	-	1.00

*p<.05

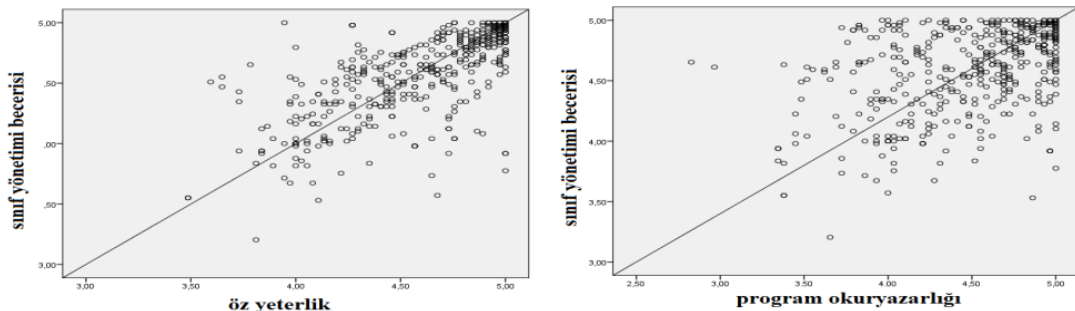
Tablo 3'e göre öğretmenlerin sınıf yönetimi becerileri ile hem öz yeterlik hem de program okuryazarlıkları arasında istatistiksel olarak anlamlı ve pozitif bir ilişki vardır. Sınıf yönetimi ile öz yeterlik arasından ilişkinin düzeyi yüksek ($r=.73$) iken sınıf yönetimi ile program arasındaki ilişkinin düzeyi orta düzeydir ($r=.46$). Yine Tablo 3.4'e göre öz yeterlik ile program okuryazarlığı arasında pozitif ve orta düzey bir ilişki vardır ($r=.49$).

3- Okul öncesi öğretmenlerinin sınıf yönetimi becerileri, öz yeterlik inançları ve program okuryazarlıkları açısından istatistiksel olarak anlamlı bir şekilde yordanma durumu:

Okul öncesi öğretmenlerinin "sınıf yönetimi becerileri", "öz yeterlik inançları" ve "program okuryazarlıkları" açısından istatistiksel olarak anlamlı bir şekilde yordanma durumu için çoklu regresyon analizi kullanılmıştır. Bu regresyon modelde öğretmenlerin sınıf yönetimi becerileri bağımlı değişken, öz yeterlik ve program okuryazarlığı ise bağımsız değişkendir. Bu analiz için öncelikle "örneklem büyüklüğü", "doğrusallık", "çoklu doğrusallık", "otokorelasyon" ve "değişkenlerin normalliği" varsayımları kontrol edilmiştir (Field, 2013).

İlk olarak "örneklem büyüklüğü" varsayımı kontrol etmek için $N=8*m + 50$ formülü kullanılmıştır (m: bağımsız değişken sayısı; N: örneklem büyüklüğü). Regresyon modelinde 2 bağımsız değişken kullanıldığından ($m=2$) $N=8*2 + 50=66$ olarak bulunmuş, bu sonuç model için örneklem sayısının en az 66 olması gerekmektedir. Çalışmadaki örneklem sayısı olan $487 > 66$ şartını sağladığından, örneklem sayısının çoklu regresyon analizi için uygun olduğu görülmektedir.

İkinci varsayım ise "doğrusallık" varsayımdır. Bu varsayıma göre regresyon modelinde bağımlı değişken ile bağımsız değişkenler arasında ilişkinin doğrusal olması gerekmektedir. Bunun için bağımlı değişken ile bağımsız değişkenler arasındaki doğrusallığı incelemek saçılım grafiklerine bakılmış ve Şekil 1 de gösterilmiştir.

Şekil 1. Bağımlı değişken ile bağımsız değişkenler arasındaki doğrusallık

Şekil 1'e göre bağımlı değişken olan sınıf yönetimi becerisi ile bağımsız değişkenler olan öz yeterlik ve program okuryazarlığı arasında doğrusal bir ilişki olduğu görülmektedir.

Üçüncü varsayım ise "çoklu doğrusallık" tır. Bu varsayıma göre bağımsız değişkenler arasında yüksek düzeyde ilişkinin olmaması gerekmektedir. Bu varsayımda "«variance inflation factor (VIF)» değerinin 10'dan büyük olması durumu çoklu doğrusallık problemini ortaya koymaktadır. Elde edilen

analiz sonucunda öz yeterlik ve program okuryazarlığı için VIF değerinin aynı ve 1.31 olduğu görülmüştür. Bu sebeple regresyon modelinde çoklu doğrusallık probleminin olmadığı görülmüştür.

Dördüncü varsayım ise bağımsız hatalar yani "otokorelasyon"dur. Bu varsayıma göre herhangi iki veri noktası (gözleme) ait hata terimi birbirinden etkilenmemesi gerekir ve Durbin-Watson testi ile test edilebilir. Bu testin sonucunun 1.5 ile 2.5 olması "otokorelasyon" olduğunu gösterir. Yapılan analiz sonucunda Durbin-Watson testi sonucunun 1.81 ($p < .50$) olduğu bulunduğundan regresyon analizi için bu varsayım doğrulanmıştır.

Diğer bir varsayım "değişkenlerin normalliği" varsayımdır. Bunun için öğretmenlerin sınıf yönetimi becerisi, öz yeterlik becerisi ve program okuryazarlığı değişkenlerinin çarpıklık katsayısı sırası ile -.81, -.95 ve -.86 olduğu bulunmuş, bu değerler -1 ile +1 arasında olduğundan her bir değişkenin normal dağıldığı görülmüştür. Bu sonuçlar bu varsayımın da doğrulandığını göstermektedir.

Yukarıda bahsedilen "örneklem büyüklüğü", "doğrusallık", "çoklu doğrusallık", "otokorelasyon" ve "değişkenlerin normalliği" varsayımları doğrulandığından 4. araştırma sorusu için çoklu regresyon analizini uygulanmıştır. Tablo 4'te çoklu regresyon sonuçları gösterilmiştir.

Tablo 4. Çoklu regresyon analizi sonuçları

	B	SE	Standart B	t	p
Sabit	1.12	.15		7.46	.00
Program okuryazarlığı	.11	.03	.14	3.92	.00
Öz yeterlik	.65	.04	.66	18.6	.00

F=283.6; $p < .05$; $R^2 = .54$

Yapılan çoklu regresyon analiz modelinin anlamlı olduğu görülmüştür ($F(2,484) = 283.6$; $p < .05$). Program okuryazarlığı ve öz yeterlik değişkenleri, sınıf yönetimi becerisindeki değişimin %54'ünü açıklamaktadır. Modelde hem program okuryazarlığı hem de program okuryazarlığı değişkenlerinin istatistiksel olarak anlamlı olduğu görülmektedir (program okuryazarlığı: $B = .11$, $p < .05$; öz yeterlik: $B = .65$; $p < .05$). Diğer bir ifade ile okul öncesi öğretmenlerinin sınıf yönetimi becerisinin hem program okuryazarlığı hem de öz yeterliği ile istatistiksel olarak anlamlı ve pozitif ilişkisi vardır. Çoklu regresyon modelinin denklemi aşağıda gösterilmektedir.

$$\text{Sınıf Yönetimi Becerisi} = 1.12 + .11 * (\text{program okuryazarlığı}) + .65 * (\text{öz yeterlik}).$$

Modele göre öğretmenlerin program okuryazarlığı 1 birim artığında sınıf yönetimi becerisi .11 birim artarken, öz yeterlik becerisi 1 birim artıyorsa sınıf yönetimi becerisi ise .65 birim artış göstermektedir.

SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER

Bulgular açısından öğretmenlerin program okuryazarlıklarının 5 üzerinden neredeyse tam puana yakın olduğu ($\bar{x} = 4.51$) sonucuna ulaşılmıştır. Ölçeğin alt boyutları olan "Bilgi", "Beceri" ve "Tutum" boyutları açısından da öğretmenlerin program okuryazarlıklarının genel program okuryazarlıklarına yakın olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bu sonuca dayanarak okul öncesi öğretmenlerinin program okuryazarlık düzeylerinin ideal düzeye oldukça yakın olduğu ifade edilebilir. Mevcut araştırma sonucuna göre okul öncesi öğretmenlerinin program okuryazarlığı düzeylerinin ideale yakın olmasını destekleyen başka araştırmalar da bulunmaktadır (Aslan ve Gürten, 2019; Boncuk, 2021; Erdem ve Eğmir, 2018; Erdamar, 2020; Güneş Şinego ve Çakmak, 2021; Süral ve Dedebali, 2018). Yine aralarında okul öncesi öğretmenliği programında öğrenim gören öğretmen adaylarının da program okuryazarlıkları düzeyleri bu çalışmanın sonuçlarını desteklemektedir (Çetinkaya ve Tabak, 2019). Araştırmamızın bu sonucuna göre okul öncesi öğretmenleri program okuryazarlıklarını kendilerinden beklenen düzeye yakın olarak değerlendirmektedirler. Bu durum okul öncesi öğretmenlerinin program algısıyla da açıklanabilir. Zira okul öncesi öğretmenleri üzerinde yapılan bir araştırmada (Uysal vd. 2016) programa ilişkin üretilen metaforlar arasında "vazgeçilmez/gerekli", "rehber/yönlendiren" ve "zenginlik/derinlik" yer almaktadır.

Öğretmenlerin, toplamda ve "Öğrenme Ortamlarının Düzenlenmesi", "Planlama", "Aile Katılımı", "Sınıf Yönetimi", "Öğrenme- Öğretme Süreci" ve "İletişim Becerileri" alt boyutları incelendiğinde öz yeterlik inançları düzeylerinin de kendilerinden beklenen ideal düzeye oldukça yakın olduğu sonucuna

ulaşılmaktadır. Araştırmancının bu sonucunu [Semerci ve Uyanık Balat'ın \(2018\)](#) ve [Woolfolk-Hoy'ın \(2000\)](#) araştırma sonucunu desteklemektedir. Literatürde "öz yeterlik" düzeyi puanları yüksek öğretmenlerin düşük öz yeterlik puanlarına sahip öğretmenlere göre daha az tükenmişlik durumları yaşadıkları, öğrencilere daha çok çeşitli geri bildirimler sundukları, sınıf içi akademik başarı odaklı olduklarına dikkat çekilmiştir ([Betoret, 2006](#); [Skaalvik ve Skaalvik, 2017](#)). Yapılan çalışma neticesinde çalışmaya katılan öğretmenlerin "öz yeterlik" düzeylerinin 5 üzerinden 4.63 olması okul öncesi eğitim alanı için olumlu bir sonuç olarak değerlendirilebilir. [Somech ve Zahavy'ın \(2000\)](#) çalışmalarında öğretmenlerin "öz yeterlik" düzeylerinin ideale yakın olmasının öğretmenlerin okul içi- okul dışı davranışlarında etkili olduğu, okulun diğer çalışanları ile takım olarak çalışabilmede ve okulun sosyal etkinliklerine katılmada pozitif katkı sağlayacağı belirtilmiştir. Ayrıca 21. yüzyıl becerilerinin öğretilmesine ilişkin araştırma sonucu öğretmenlerin kendilerini yeterli görmeleri de ([Yıldırım, Utkugün ve Yurtseven, 2022](#)) bu çalışmayı desteklemektedir.

Yine bulgular açısından toplamda ve alt boyutları; "Sınıf İçi Fiziksel Düzenleme", "Plan Program Etkinlikleri", "İletişim ve Davranış Düzenleme" ve "Zaman Yönetimi" boyutları açısından öğretmenlerin "sınıf yönetimi" becerilerinin kendilerinden beklenen ideal düzeye oldukça yakın olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Araştırmancının bu sonucunu [Babaoğlu ve Korkut \(2010\)](#), [Güven ve Cevher \(2005\)](#), [Semerci ve Uyanık Balat'ın \(2018\)](#) çalışma sonuçları desteklemektedir. Öğretmenlerin "sınıf yönetimi" becerilerinin bu düzeyde olması eğitim-öğretim süreçlerine olumlu yönde katkılar sağlayacağını düşündürmektedir. Eğitime ayrılan zamanın etkili kullanılması, çocuklarda demokratik bir model algısının oluşmasında ve nihai olarak eğitimin amacına ulaşmasında etkili olabileceği söylenilebilir.

Okul öncesi öğretmenlerinin "program okuryazarlığı", "öz yeterlik inancı" ve "sınıf yönetimi" becerisi düzeyleri arasında istatistiksel olarak anlamlı pozitif ilişki olduğu sonucuna ulaşılmıştır. "Sınıf yönetimi" ile "öz yeterlik inancı" düzeyleri arasında yüksek düzeyde, "sınıf yönetimi" ile "program okuryazarlığı" düzeyleri arasında orta düzeyde, "öz yeterlik inancı" ile "program okuryazarlığı" düzeyleri arasında orta düzeyde ilişki olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Araştırmancının bu sonuçlarını [Semerci ve Uyanık Balat'ın \(2018\)](#) yaptığı araştırma sonuçları desteklemektedir. Benzer şekilde [Babaoğlu ve Korkut'un, \(2010\)](#) öğretmenlerin "öz yeterlik inançları" ile "sınıf yönetimi" becerilerinin arasında orta düzeyde, olumlu ve anlamlı bir ilişkinin olduğu sonucunu bu araştırmayı desteklemektedir. Yine [Agbaria \(2021\)](#) tarafından yapılan araştırma sonuçlarına göre anaokulu öğretmenlerinin "öz yeterlikleri" ile "sınıf yönetimi becerileri" arasında pozitif yönlü ilişki olduğu ortaya konulmuştur. Destekleyici çalışmalardan hareketle araştırmada kullanılan okul öncesi öğretmenlerinin "öz yeterlik inancı ölçeği" alt boyutlarından biri de "sınıf yönetimidir". İki ölçeğin alt boyutları incelendiğinde benzer veya yakın terimlerin kullanıldığı anlaşılmaktadır. Okul öncesi öğretmenlerinin "öz yeterlik inançları" ile "sınıf yönetimi becerileri" aynı disiplinin alt konuları gibi düşünülebilir. Bu durumda "öz yeterlik inancı" ile "sınıf yönetimi becerisi" arasında olumlu güçlü ilişkiden söz edilebilir. Araştırmada yer alan bir diğer disiplin "program okuryazarlığı" "sınıf yönetimi becerisi" için önemli olduğu söylenilebilir. Program okuryazarlığı sınıf yönetimi becerileri ve tüm alt boyutları ile ("sınıf için fiziksel düzenleme, plan program etkinlikleri, iletişim ve davranış, zaman yönetimi") doğrudan ilişkilidir. Öğretmenin sınıf için fiziksel düzenleme yapabilmesi, programı etkili şekilde hazırlaması-uygulaması-değerlendirebilmesi, çocuklara gelişimsel bakımdan nasıl davranması gerektiğini bilmesi, sınıf içi öğretim faaliyetlerini etkili kullanması için bilgi beceri ve gerekli tutumlara sahip olması gerekir. Program okuryazarlığı eğitimi planlama, tüm süreç boyu iletişim, etkili sınıf yönetimi, olumlu aile katılımı, öğretme süreçleri, öğrenme ortamı düzenleme şeklinde öz yeterlik inancı üzerinde de etkilidir. Sınıf yönetimi becerisinin hem program okuryazarlığı hem de öz yeterliği ile istatistiksel olarak anlamlı ve pozitif ilişkisi vardır. Modele göre öğretmenlerin program okuryazarlığı 1 birim arttığında sınıf yönetimi becerisi 11 birim artarken, öz yeterlik becerisi 1 birim arttığından sınıf yönetimi becerisi ise .65 birim artış göstermektedir.

Araştırma sonuçları öğretmenlerin "sınıf yönetimi" ile "öz yeterlik inançları" arasında güçlü ilişki olduğunu göstermektedir. Bu sonucu literatürde başka araştırmalar da desteklemektedir ([Babaoğlu ve Korkut, 2010](#); [Semerci ve Uyanık Balat, 2018](#)). Sınıf yönetimi ile öz yeterlik boyutları program okuryazarlığı boyutuyla daha düşük bir ilişki göstermektedir. Bu da öğretmenlerin sınıf yönetimi becerilerinin arttıkça öz yeterliklerinin de artacağı, öz yeterlikleri arttıkça sınıf yönetimi inançlarının da artmakta olduğu sonucunu göstermektedir.

Araştırmanın sonuçlarına bağlı olarak uygulamacılar ve araştırmacılar için aşağıdaki öneriler geliştirilmiştir:

- Araştırma sonucunda okul öncesi öğretmenlerinde "sınıf yönetimi" ile "öz yeterlik inançları" arasında yüksek ilişkinin olması, program okuryazarlık boyutuyla daha düşük bir ilişkinin olması mesleki gelişim çalışmalarında sınıf yönetimi seminerleri program okuryazarlık seminerleriyle desteklenebilir.
- Okul öncesi öğretmenlerin kendilerinin geliştirdiği özgün programlar ve uygulama biçimleri araştırılabilir.
- Okul öncesi öğretmenlerinin program okuryazarlık kavramına yükledikleri anlamlar araştırılabilir.
- Okul öncesi öğretmenlerinin mesleki öz yeterlik inançlarıyla kişisel yaşam öz yeterlikleri karşılaştırmalı olarak araştırılabilir.
- Mevcut araştırma niceldir. Aynı konu nitel bir araştırma ile veya karma çalışma ile de ele alınabilir. Okul öncesi öğretmenlerinin mevcut programlarına ilişkin çalışmaları analiz edilebilir ve araştırma sonuçları ile ilişkilendirilebilir.

KAYNAKÇA / REFERENCES

- Agbaria, Q. (2021). Classroom management skills among kindergarten teachers as related to emotional intelligence and self-efficacy. *International Journal of Instruction*, 14(1), 1019–1034. <https://doi.org/10.29333/iji.2021.14160a>
- Aslan, S. & Gürlen, E. (2019). Üç boyutlu sanal öğrenme ortamında 5. Sınıf düzeyinde kesirlerin öğretimi: Second life örneği. *Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 20(1), 171-186.
- Babaoğlu, E. & Korkut, K. 2010. Sınıf öğretmenlerinin öz yeterlik inançları ile sınıf yönetimi beceri algıları arasındaki ilişki. *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 11(1), 1-19.
- Balay, R. (2003). *2000'li Yıllarda sınıf yönetimi*. Ankara: Sandal Yayınları.
- Bandura, A. (1993). *Self-Efficacy: The exercise of control*. New York: W. H. Freeman and Company.
- Betoret, F. D. (2006). Stressors, self-efficacy, coping resources, and burnout among secondary school teachers in Spain. *Educational Psychology*, 26(4), 519-539. <http://dx.doi.org/10.1080/01443410500342492>.
- Boncuk, A. (2021). Öğretmenlerin program okuryazarlıkları ile öğretim programına bağlılıkları arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Anadolu Türk Eğitim Dergisi*, 3(1), 88-108.
- Büyükoztürk, Ş. (2018). *Sosyal bilimler için veri analizi el kitabı*. Ankara: Pegem Akademi.
- Creswell, J. W. & Creswell, J. D. Research Design: Qualitative, Quantitative, and Mixed Methods Approaches. 5th Edition, Sage Publications, 2018.
- Çetinkaya, S. & Tabak, S. (2019). Öğretmen adaylarının eğitim programı okuryazarlık yeterlilikleri. *Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 38(1), 296-309. DOI: <https://doi.org/10.7822/omuefd.535482>
- Erdamar, F. S. (2020). Sınıf öğretmenlerinin program okuryazarlık algıları ve ilkökul yöneticilerinin öğretmenlerin program okuryazarlık becerisine yönelik algılarının ilerlemeci felsefe bağlamında analizi (Yayımlanmamış doktora tezi). Fırat Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Elâzığ.
- Erdem, C. & Eğmir, E. (2018). Öğretmen adaylarının eğitim programı okuryazarlığı düzeyleri. *Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 20(2), 123-138.
- Field, A. (2013). *Discovering statistics using IBM SPSS statistics*. Sage.
- Gibson, S. & Dembo, M. H. (1984). Teacher efficacy: A construct validation. *Journal of Educational Psychology*, 76(4), 569-582.
- Güneş Şinigo, S. & Çakmak, M. (2021). Öğretmenlerin eğitim programı okuryazarlık düzeylerinin incelenmesi. *Kesit Akademi Dergisi*, 7(27), 233-256.
- Güven, D. E. & Cevher, F.N (2005). Okul öncesi öğretmenlerinin sınıf yönetimi becerilerinin çeşitli değişkenler açısından incelenmesi. *Pamukkale Eğitim Fakültesi Dergisi*, 2(18), 1-22.
- Hettinger, K., Lazarides, R., Rubach, C. & Schiefele, U. (2021). Teacher classroom management self-efficacy: Longitudinal relations to perceived teaching behaviours and student enjoyment. *Teaching and Teacher Education*, 103, 103349.
- Hu, B. Y., Li, Y., Wang, C., Wu, H. & Vitiello, G. (2021). Preschool teachers' self-efficacy, classroom process quality, and children's social skills: A multilevel mediation analysis. *Early Childhood Research Quarterly*, 55, 242-251.

- Kaplan, Z. (2018). Okul öncesi öğretmenleri sınıf yönetimi becerileri ölçeğinin geliştirilmesi ve öğretmenlerin sınıf yönetimi becerilerinin incelenmesi (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). İstanbul Üniversitesi, İstanbul.
- Karasar, N. (2002). *Bilimsel araştırma yöntemi*. Ankara: Nobel Yayın.
- Kline, R. (2016). *Principles and practice of structural equation modelling* (Fourth edition). New York: Guilford publications.
- Lewandowski, K. H. L. (2005). *A study of the relationship of teachers' self-efficacy and the impact of leadership and professional development*. Indiana University of Pennsylvania.
- Klassen, R. M. & Chiu, M. M. (2010). Effects on teachers' self-efficacy and job satisfaction: Teacher gender, years of experience, and job stress. *Journal of Educational Psychology*, 102(3), 741.
- Kunter, M. Baumert, J., & Köller, O. (2007). Effective classroom management and the development of subject-related interest. *Learning and instruction*, 17(5), 494-509.
- Kurbanoglu, S. (2010). Bilgi okuryazarlığı: Kavramsal bir analiz. *Türk Kütüphaneciliği*, 24(4), 723-747.
- MEB. (2007). Öğretmenlik mesleği genel yeterlikleri taslağı. Web: http://www.oyegm.meb.gov.tr/ogr_yet/yeterlik/yet.htm adresinden 17 Mayıs 2021'de alınmıştır.
- Miller, J. D. (1983). Scientific literacy: A conceptual and imperial review. *Daedalus*, 112(2), 29-48.
- Murray, D. W., Rabiner, D. L., Kuhn, L., Pan, Y. & Sabet, R. F. (2018). Investigating teacher and student effects of the Incredible Years Classroom Management Program in early elementary school. *Journal of School Psychology*, 67, 119-133.
- Semerçi, D. & Uyanık Balat, G. (2018). Okul öncesi öğretmenlerinin sınıf yönetimi becerileri ve öz yeterlik algıları arasındaki ilişkinin incelenmesi. *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 19(3), 494-519. DOI: 10.17679/inuefd.394585.
- Senemoğlu, N. (2015). *Gelişim, öğrenme ve öğretim kuramdan uygulamaya*. (24. Basım). Ankara: Yargı Yayınları.
- Shachar, H. & Shmuelovitz, H. (1997). Implementing cooperative learning, teacher collaboration and teachers' sense of efficacy in heterogeneous junior high schools. *Contemporary educational psychology*, 22(1), 53-72.
- Skaalvik, E. M. & Skaalvik, S. (2017). *Teacher stress and teacher self-efficacy: Relations and consequences*. In: McIntyre T., McIntyre S., Francis D. (eds), *Educator Stress. Aligning Perspectives on Health, Safety and Well-Being*. Cham: Springer.
- Somech, A. & Zahavy, A. (2000). Understanding extra-role behaviour in schools: The relationships between job satisfaction, sense of efficacy and teacher's extra-role behaviour. *Teaching and Teacher Education*, 16, 649-659.
- Süral, S. & Dedebali, N. C. (2018). Study of curriculum literacy and information literacy levels of teacher candidates in the Department of Social Sciences Education. *European Journal of Educational Research*, 7(2), 303-31.
- Tepe, D. & Demir, K. (2012). Okul öncesi öğretmenlerinin öz-yeterlik inançları ölçeği. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 12(2), 137-158.
- Tobin, K. & McRobbie, C. J. (1997). Beliefs about the nature of science and the enacted science curriculum. *Science & Education*, 6, 355-371.
- Toprakçı, E. (2009). Öğretmenlerin suç karnesi-yargı kararlı gazete haberleri ölçütünde karşılaştırmalı bir analiz" Denizli: Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi, IV.Ulusal Eğitim Yönetimi Kongresi, Bildiri Kitabı, 14-15 Mayıs 2009 (ss.475-487) Erisim: <https://www.erdalToprakci.com.tr/wp-content/uploads/2020/05/suc-karnesi.pdf>
- Toprakçı, E. (2017). *Sınıf yönetimi* (3. Baskı) Pegem.
- Tschannen-Moran, M., Hoy, A. W. & Hoy, W. K. (1998). Teacher efficacy: Its meaning and measure. *Review of educational research*, 68(2), 202-248.
- Tschannen-Moran, M. & Hoy, A. W. (2001). Teacher efficacy: Capturing an elusive construct. *Teaching and teacher education*, 17(7), 783-805.
- Uysal, H., Altinkaynak, Ş. Ö., Taşkın, N., Akman, B. & Dinçer, F. Ç. (2016). Okul öncesi öğretmeni adaylarının okul öncesi öğretmenliği programına ilişkin metaforik algıları. *Cumhuriyet International Journal of Education*, 5(3), 1-15.
- Woolfolk Hoy, A. (2000). Changes in teacher efficacy during the early years of teaching. *American Educational Research Association*, 43, 1-20.
- Yar Yıldırım, V. & Dursun, F. (2019). Okul yöneticileri öğretim programı okuryazarlık düzeyleri ölçeğinin geliştirilmesi. *Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 20(2), 705-750.
- Yar Yıldırım, V. (2020). Öğretmenlerin program okuryazarlıkları ölçeğinin geliştirilmesi: Geçerlik ve güvenilirlik çalışması. *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 21(1), 208-224. DOI: 10.17679/inuefd.590695
- Yıldırım, A. & Şimşek, H. (2008). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.

Yıldırım, R., Utkugün, C. & Yurtseven, R. (2022). Öğretmenlerin 21. Yüzyıl Becerilerinin Öğretimine İlişkin Öz Yeterlik Algıları. *E-Uluslararası Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 13(6), 28-44. <https://doi.org/10.19160/e-ijer.1159560>

Çıkar Çatışması Bildirimi: Yazarlar, bu makalenin araştırılması, yazarlığı ve/veya yayınlanmasına ilişkin herhangi bir potansiyel çıkar çatışması beyan etmemiştir.

Destek/Finansman Bilgileri: Yazarlar, bu makalenin araştırılması, yazarlığı ve / veya yayınlanması için herhangi bir finansal destek almamıştır.

Etik Kurul Kararı: Bu araştırma için etik izin, Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi, Sosyal ve Beşeri Bilimler Etik Kurulunun 19/11/2020 tarih ve 2020-33 sayılı kararıyla alınmıştır.

Yapay Zekâ Kullanımı Bildirimi: Makalenin hiçbir kısmında yapay zekâdan yararlanılmamıştır.